

Наукова бібліотека
Одеського університету
Ім. І. І. Мечникова

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

**Сьогодні
в номері:**

Одноставно підтримуємо
внутрішню і зовнішню політику ЦК КПРС!

(Думки викладачів і студентів з приводу офіційного візиту Генерального секретаря ЦК КПРС М. С. Горбачова у Францію).
— 1—3 стор.

Дні Генуї в Одесі.
(Розповідь завкафедрою історії УРСР, історіографії і джерелознавства професора З. В. Першиної).
— 3 стор.

В комсомольських осередках університету розгорнулося соціалістичне змагання за право підписати рапорт XXVII з'їзду КПРС.
— 2 стор.

ЗА НАУКОВІ КАДРИ

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО
ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р. № 31 (1604). 11 ЖОВТНЯ 1985 РОКУ. Виходить щотижня. Ціна 2 коп.

XXVII з'їзду КПРС — гідну зустріч!

СТУДЕНТ УНІВЕРСИТЕТУ

З ВІДКРИТИМ СЕРЦЕМ

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

Здається, лише вчора студентам-першокурсникам було вручено символічний ключ до знань.

На перший погляд — звичайний ритуал, бо він проводиться вже десятки літ. Але насправді посвячення в студенти відбулося в цьому році в особливій атмосфері. Квітневий (1985 р.) Пленум ЦК КПРС ніби розкував наше мислення, породив у країні непримиренність до рутини і заскорублених штампів, висвітлив і зробив очевидною для всіх істину, згідно з якою без чесної, наполегливої і кропіткої праці не можна успішно творити те майбутнє, про яке мріяли наші славні попередники, творці Жовтневої революції і соціалістичного суспільства. Легко уявити собі, яким має бути спеціаліст, котрий повинен закінчити університет у 1990 році.

Серед 1025 студентів-першокурсників, зарахованих цього року на денне відділення університету, мабуть, не знайдеться жодного, який би не замислювався над тим, як краще, найбільш плідно провести в стінах вузу прийдешні п'ять років навчання.

На це питання вичерпну відповідь дає газета «Правда» у передовій статті «Здравствуй, школа, надрукованій в номері за 1 вересня ц. р. В ній, зокрема, говориться:

«Короткий строк навчання у вузі. Всього декілька років відокремлює студента — вчорашнього робітника, школяра, солдата — від навчальних випробувань до відповідальних рішень, які доведеться йому приймати у заводському цеху, біля хірургічного столу, в науковій лабораторії.

Якою ж цінною являється у вузі кожна година професійного і морального зростання! Роки студентські повинні бути сповнені невтомною працею пізнання, осягненням найбільш перспективних нововведень у обраній справі, свідомим формуванням в собі якостей організатора і вихователя. Перші помічники у цьому — професори і викладачі, студентська група, комсомол. Спільними зусиллями їм доведеться утверджувати атмосферу творчого навчання, взаємної вимогливості.

Потреба і веління часу — максимально високий ритм усіх звершень — не можуть обійти і вищу школу, зокрема наш університет. Осць чому заохочення першокурсника з перших днів його перебування в університеті до справжньої науки стає невід'ємним елементом того творчого і вимогливого стилю, який має бути запроваджений у всіх студентських аудиторіях без винятку.

Немає сумніву, що проблеми удосконалення учбового процесу і пошуку найбільш ефективних засобів виховання студентської молоді з перших днів її перебування у вузі стануть предметом зацікавленої розмови делегатів наступної загально-університетської звітно-виборної партконференції.

Попереду — сумлінне засвоєння основ різних наук. А можливо і особиста участь у народженні науки, яка поки ще не значиться в університетському реєстрі. Та є у світі одна з найголовніших наук, опанування якою вважається священним обов'язком для кожного радянського студента, юнака чи дівчини. Це наука бути справжнім лєнінцем, самовіддано, усім своїм життям утверджувати світлі ідеї любимого вождя, до останнього подиху боротися за торжество комунізму.

Бо немає більшого щастя, аніж бути у перших лавах активних будівників комуністичного суспільства!

Студенти, викладачі і працівники університету гаряче схвалюють підсумки візиту Генерального секретаря ЦК КПРС М. С. Горбачова у Францію, Візит викликав у всьому світі величезний інтерес. Результати цієї місії дружби і доброї волі продовжують активно коментувати інформаційні засоби — телебачення, радіо та преса усіх країн. Разом з радянськими людьми колектив нашого університету постійно був у думках з Михайлом Сергійовичем Горбачовим під час його перебування у Парижі. Ми щиро раділи за керівника нашої партії, який відверто, по-лєнінськи мудро і далекоглядно виклав основи і перспективи внутрішньої і зовнішньої політики Радянської держави, з відкритим серцем запропонував усім країнам мир і дружбу радянських людей.

Сьогодні ми розповідаємо про особисті почуття викладачів і студентів університету, які одноставно підтримують внутрішню і зовнішню політику ЦК КПРС. На питання нашого кореспондента відповідають:

М. М. ЧЕСНОКОВ,
проректор з зарубіжних
зв'язків Одеського
університету.

— До цього часу мене, як і всіх моїх колег, — говорить Михайло Миколайович, — переповнюють почуття радості і гордості за те, з якою повагою зустрічали громадяни Франції керівника нашої партії.

Відомо, що візит у Францію був першим офіційним візитом Михайла Сергійовича у зарубіжну країну після його призначення на високий пост. І я не помилюсь, якщо скажу, що з перших кроків на французькій землі він підкорив усіх своєю людяністю, незаперечністю доказів, упевненістю в правоті політики, яку послідовно і настійно проводить лєнінська партія.

Згадайте, наприклад, пресконференцію у Єлісейському палаці після того, як щойно закінчилися переговори між Генеральним секретарем ЦК КПРС і Президентом Міттераном. З якою неприхованою лютістю намагалися збити з пантелику Михайла Сергійовича деякі американські та англійські кореспонденти своїми огидливими, провокаційними запитаннями. Гадаю, надовго запам'ятаються їм відповіді М. С. Горбачова. Він добре дав усім зрозуміти, як личить розмовляти з високим представником Радянського Союзу.

— Михайло Миколайович, щоб Ви відзначили у візиті, що Вам прийшлося до вподоби особисто як людині, яка несе відповідальність за міжнародні зв'язки в університеті?

— Відверто кажучи, досить нелегке завдання виділити якісь особливі моменти у ході візиту, бо все, що ми бачили на екранах телевізорів і читали в газетах, має першорядне значення. Але скажу про деякі власні враження. Мабуть, не я один зверну увагу на висловлену Михайлом Сергійовичем Горбачовим думку відносно того, що сьогодні вже не можна вдовольнитися вирішенням лише політичних і

економічних питань. Час настійно вимагає виховання у кожній людині нової свідомості, активного усвідомлення особистої відповідальності за долю миру незалежно від того, яке місце у суспільстві займає кожен з нас. Виховання планетарної свідомості — це завдання, яке слід вирішувати перш за все у гуманітарному плані. Осць чому Михайло Сергійович послідовно акцентував нашу увагу на необхідності розвитку взаємних культурних зв'язків, обміну у галузі літератури, мистецтва, освіти, туристських поїздок тощо. Адже сьогодні треба по-новому осмислити особисту відповідальність за збереження і захист миру. Бо мова йде, перш за все, про людську совість. І саме у цьому, мені здається, новизна думки, висловленої так органічно і масштабно товаришем М. С. Горбачовим у Парижі.

Дійсно, у світі і, зокрема, в Європі накопичено стільки смертоносної зброї, що удовольнитися лише інтелігентськими обуреннями, як це було у довоєнних паціфістів, просто неприпустимо. Потрібні активні, рішучі, термінові дії кожної чесної людини у боротьбі з погрозою атомної смерті.

— Вам, як людині, яка постійно стикається з незвичним для нас мисленням, — я маю на увазі іноземних студентів, які прибули в Одесу з капіталістичних і ряду країн, що розвиваються, — мабуть, багато ще бачиться очима професіонала. Що б Ви могли сказати з цього приводу?

— Ви маєте рацію. Справді, кожен спеціаліст сприймає ту чи іншу реальність в першу чергу через призму своєї не лише громадської, але й професіональної свідомості, досвіду і запитів. Коли я слухав слова Михайла Сергійовича Горбачова про гуманітарні зв'язки, то перше, про що я подумав, це про зміст нашої виховної роботи з іноземними студентами. Сьогодні, мабуть, вже ніхто не сумнівається в тому, що було б неприпустимо мало дати нашим гостям лише основи спе-

ціальності та знання російської мови. Зробити з них щиріх друзів Радянського Союзу, які у майбутньому будуть активно сприяти зміцненню дружніх зв'язків своїх народів з радянським народом — ось, на мою думку, найголовніше у нашій складній, але такій благородній справі. І тут на нас чекають чималі труднощі. Потрібен нетрадиційний підхід у справі інтернаціональної роботи не лише з іноземними, але й з радянськими студентами.

— Михайло Миколайович, чи не здається Вам, що одесити сприймали візит товариша М. С. Горбачова у Францію з особливою зацікавленістю!

— Так, і це цілком природно. Адже тяжко знайти в нашій країні місто, яке мало б більш глибокі і різнобічні традиції тісних історичних зв'язків з Францією, ніж ті, які має наше рідне місто.

Досить мимохідь торкнутися історії розвитку міста, як на кожному кроці зіткнешся з причетністю одеситів до установа і розвитку економічних, політичних та культурних зв'язків з Францією. Візьміть, зокрема, наш університет. Навряд чи знайдуться у будь-якій науковій бібліотеці країни такі унікальні французькі видання, у тому числі періоду Паризької Коомуни, як ті, що зберігаються у книжкових фондах університетської бібліотеки. Та це — день вчорашній. Що стосується перспектив на майбутнє, то можу з задоволенням констатувати, що в планах творчих зв'язків університету у найближчому майбутньому Франція займає чи не перше місце. Так, наприклад, передбачається відрядження у Францію для наукової роботи одного з наших викладачів. На півтора місяця поїде у дружню країну один із гуманітаріїв. Передбачається також 9-ти місячна практика у Франції з метою удосконалення педагогічних і лінгвістичних знань. У Франції будуть діяти шестимісячні курси французької мови для радянських викладачів, на які ми теж маємо послати своїх кандидатів.

Є і зворотний зв'язок. У новому навчальному році на факультеті РГФ знову буде викладати Жан Керен, який добре зарекомендував себе у минулому році. Гадаю, що попереду нас чекають нові приємні несподіванки. Одним словом, робота, яку виконав товариш М. С. Горбачов у Франції, неодмінно приведе до потепління у відносинах не лише між нашими двома країнами, але й у Європі в цілому. А це — найголовніший результат історичного візиту.

Ростуть міста, і врожаї, і запити,
Зростає міць і висота споруд,
Звичайно, на планеті є що славити,
А цінують найбільше треба труд.

Щасливий, хто увесь віддався ділу,
Яке й по смерті є найвищий суд.
Будь славен труд, якому все під силу!
Будь славен світ, в якому сила — труд!
Василь МАРСЮК.

КОМУНІСТИ ПРИЙМАЮТЬ РІШЕННЯ

Відбулись позачергові партійні збори кафедри наукового атеїзму, етики і естетики. Обговорення роботи кафедри на засіданні парткому університету, що відбулося наприкінці минулого навчального року, і прийнята на ньому постановка визначили порядок денний зборів: «Про заходи партійної організації кафедри наукового атеїзму, етики і естетики щодо виконання постанови парткому університету від 26 червня 1985 р.». В постанові йшлося про критичну статтю в газеті «За наукові кадри», «Чи сумісний атеїзм з критикою?».

Предметом обговорення стала та частина постанови парткому, в якій відзначались недоліки в діяльності кафедри. Зокрема, в постанові парткому говорилось, що кафедра ще не стала провідним ідейно-теоретичним і методичним центром атеїстичного виховання університетської молоді, слабо ведеться індивідуальна робота зі студентами. Парткомом було вказано також на необхідність звернути більш серйозну увагу на тематику, зміст і якість роботи соціологічної лабораторії.

До аналізу і оцінки діяльності кафедри комуністи підійшли з позицій вимог квітневого (1985 р.) Пленуму ЦК КПРС. У доповіді заступника секретаря партійної організації кафедри і виступах комуністів П. Лобазова, П. Каушанського, А. Веселаго, В. Варни, О. Бейдермана ретельно, по-діловому, у дусі принципової критики і самокритики були проаналізовані усі напрямки роботи кафедри. Вимогливо і суворо оцінювали комуністи діяльність кожного члена партійної організації і кафедри в цілому. Всі промовці підкресливали, що критика,

яка базується на фактах і носить позитивний характер, допомагає у роботі. Комуністи визнали вірною критику недоліків в області ідейно-виховної роботи зі студентами, організації і управління студентською науковою роботою, неповної відповідності здійснюваної госпдоговірної тематики соціологічної лабораторії профілю кафедри.

В числі заходів, направлених на подолання наявних недоліків — продовження роботи клубу «Атеїст», проведення за семестр не менше чотирьох вечорів запитань і відповідей з актуальних проблем наукового атеїзму, етики і естетики, практична допомога комсомольській організації у справі проведення набору на лекторське відділення ФГП з наукового атеїзму, об'єднання зусиль у роботі в студентському гуртожитку № 6 зі студентською радою і парторганізацією біологічного факультету.

Заплановано провести спільні засідання кафедри з комсомольським активом курсів і факультетів, а також з представниками земляцтва іноземних студентів, які навчаються в університеті.

Буде і надалі провадитись викладання спецкурсів контрпропагандистської спрямованості з наукового атеїзму «Критика буржуазної фальсифікації політики КПРС і Радянської держави у відношенні до релігії, церкви і віруючих».

У плані покращання роботи з іноземними студентами комуністи кафедри розпочнуть читання ряду спецкурсів: «Свобода совісті в СРСР» (Е. Мартинюк), «Естетика і соціалістична культура» (А. Веселаго), «Моральна культура особисто-

сті при соціалізмі» (Л. Можегова). Буде організована робота гуртків з дисциплін, що читаються, з якомога ширшим залученням до них іноземних студентів.

Що вже зроблено у відповідь на критику? Зав. кафедрою професор П. Лобазов посилив контроль за виконавською дисципліною. Для іноземних студентів III—IV курсів прочитані заплановані спецкурси. У підшефних районах області (Червоноокнянський і Котовський) проведені три дні науки з актуальних проблем атеїстичного і морального виховання. З біологічним факультетом скоординовано план роботи в гуртожитку № 6, заслухано звіт комуніста В. Варни про роботу керованого ним відділення організаторів радянських свят і обрядів на ФГП, ведеться підготовка до університетського диспуту «Атеїзм, релігія, політика». Але головна робота попереду.

Л. МОЖЕГОВА,
заступник секретаря парторганізації кафедри.

У статті «Чи сумісний атеїзм з критикою?» звини секретаря партійної організації кафедри наукового атеїзму, етики і естетики доцента І. Батюка допущені деякі неточності, зокрема, що стосується учбової роботи доцента П. Каушанського.

Партком університету звернув увагу редактора газети «За наукові кадри» М. Щербаня на необхідність більш ретельно перевіряти факти матеріалів, що надходять до редакції. Намічені інші заходи з метою покращання якості критичних виступів в університетській багатотиражці.

УНІВЕРСИТЕТСЬКІ НОВИНИ З ПІСНЕЮ І ЖАРТОМ

Вже декілька вихідних відпрацювали першокурсники університету на полях колгоспів Біляївського району. На власні очі ми переконались — самим колгоспникам без нашої допомоги не впоратися. Бо урожай помідорів у цьому році видався такий, що, здається, не зібрати їх і до першого снігу. І ми працювали, не звертаючи уваги ні на холодний вітер, ні на осінній дощ.

Підбадьорювали нас колгоспні бригадири. Але ми й самі не втрачали бадьорості. З чудовою піснею і жартами робота горіла в руках. Ось Інна Недоріз, наприклад, все робила бігом. Віднесе свій ящик до контейнера і швидко йде на свій рядок. Нікому не дозволяла себе випередити. При такій роботі будь-кому з нас соромно було плентатися у хвості.

Більшість наших хлопців працювала не лише за себе, але й дівчатам допомагати встигала — відносили повні ящики до контейнерів. Приклад подали комсорг Олександр Лобода і староста Олександр Бершадський. А Сергій Килиевич та Дмитро Стеценко носили відразу по п'ять

таких ящиків. Ото сила та азарт! То ж недарма кожен з них збирав по 52 ящика томатів замість 30 за нормою. А якою смачною була каша на свіжому повітрі. Я влевнена — хто всього цього не відчув, той не знає істинної ціни фізичної праці.

І всім нам, звичайно, подалося те, що два іноземних студента, наші однокурсники — Салех і Маріо теж працювали поруч з нами. Хоча для них збирання помідорів було дещо незвичною роботою, проте їх старання могло бути зразком для деяких наших студентів.

Останні два дні роботи принесли радість усім, адже кожен виконував свою норму. Проте серед нас були кращі із кращих. Це Інна Недоріз, Сергій Вдовенко, Володимир Щумилін. За два дні роботи вони збрали майже по 800 кг томатів на кожного. Молодці, так тримати!

Гадаю, що і в майбутньому студенти-історики ніколи і ні в чому не підведуть свій рідний університет.

О. МОЧАЛЬСЬКА,
студентка І курсу істфаку.

ЗАПРОШУЄ «ПЛАНЕТА»

Активізувалась робота клубу інтернаціональної дружби «Планета», створеного на кафедрі нової і новітньої історії історичного факультету. Заняття клубу проходять регулярно раз у місяць, в один із понеділів. Колектив кафедри приділяє значну увагу питанням ідейної спрямованості засідань клубу. Цікаво пройшли засідання, присвячені 25-й річниці звільнення Африки, обговоренню проблем політичного розвитку країн Латинської

Америки. З доповідями про сучасне становище в Латинській Америці виступили головний редактор журналу «Латинська Америка» професор С. А. Міноян та професор С. І. Аппатов.

Вересневе заняття інтерклубу було присвячено XII Всесвітньому фестивалю молоді і студентів у Москві. Перед присутніми виступили учасники фестивалю секретар Одеського обкому ЛКСМУ І. М. Коваль, іноземні та радянські студенти І курсу.

У керівництві клубу перспективні плани на майбутнє.

А. БАЛОБАЄВ,
партгрупорг кафедри.

КОМСОМОЛЬСЬКЕ ЖИТТЯ

ФОТОРЕПОРТАЖ

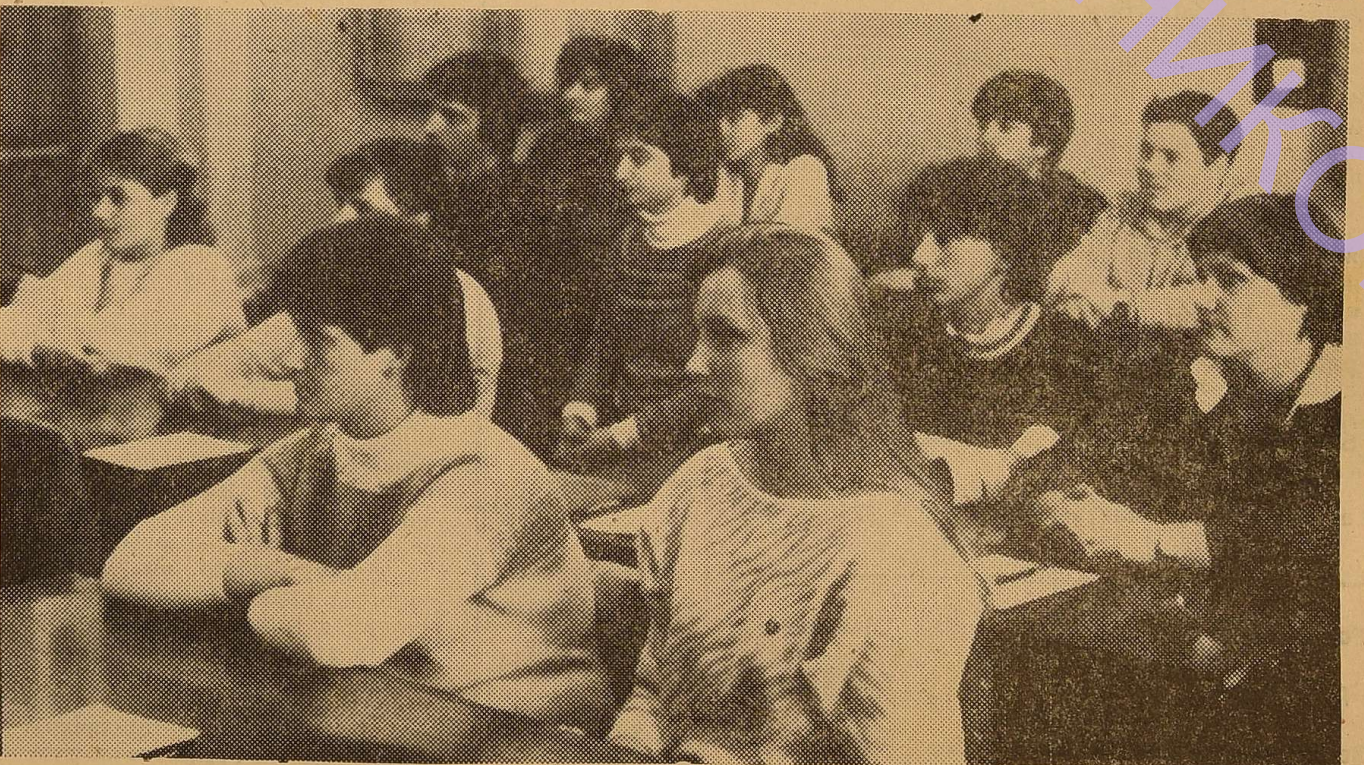
ЕНТУЗІАЗМ МОЛОДИХ

Вже більше місяця минуло з того дня, як в університеті прийшло нове покоління першокурсників. Зараз у них все відбувається вперше: посвята в студенти, перші семінарські заняття, перші лекції. А в понеділок відбулися й перші комсомольські збори третьої групи І курсу механіко-математичного факультету, які провела комсорг О. Мін'юк. На порядку денному стояли два питання: підбиття підсумків роботи в колгоспі і розглядання соціалістичного змагання за право підписати рапорт комсомольської організації XXVII з'їзду КПРС.

Дружно, по-ударному працювали студенти на колгоспних полях. І хоча вони ще мало знають одне одного, але про них сміливо можна сказати: це — колектив. В цій групі відразу прижилися традиції механіко-математичного. Юнаки та дівчата вирішили відпрацювати один день на виробництві, а зароблені кошти перерахувати у фонд допомоги потерпілим від землетрусу г. Мехіко. Комсомольці звернулися з пропозицією до всіх студентів факультету наслідувати їх приклад. Старшокурсникам дуже приємно, що нове поповнення факультету таке вдале. Хочеться побажати, щоб першокурсники назавжди зберегли юнацький запал.

НАШ ВЛАСКОР.

НА ЗНІМКАХ: перед комсомольцями виступає заступник секретаря комітету ЛКСМУ мехмату А. КОБОЗЄВА; після зборів дискусія продовжується; виступ комсорга О. МІН'ЮК всієї зацікавив. Фото І. МОСКАЛЕНКА.

З ВІДКРИТИМ СЕРЦЕМ

Д. П. УРСУ,
доктор історичних наук,
зав. кафедрою нової
і новітньої історії.

— Дмитро Павлович, у вас, я гадаю, були особисті мотиви уважно слідувати за візитом тов. М. С. Горбачова у Францію. І не лише тому, що ви історик, але в значній мірі і через те, що Вам подумки довелося побувати у ці дні в знайомих місцях. Маю на увазі ваше колишнє перебування у Франції...

— Так, мене, як нікого іншого, можливо, порадували перспективи, що відкриваються у справі дальшого поглиблення радянсько-французьких відносин, розширення взаємовигідних і взаємозбагачуючих зв'язків у сфері культури і науки, про що так добре говорив М. С. Горбачов під час відвідань мерії Парижа. Кілька років тому мені довелося побувати у цій прекрасній країні в науковому відрядженні. Серед найдорожчих реліквій я зберігаю листок, на якому після слів «Французька Республіка. Свобода — Рівність — Братерство», йдеться про те, що пред'явник цього документу, викладач Одеського університету, є гостем французького уряду. Разом з цим документом зберігаю й інші — дозвіл на безкоштовне відвідання всіх музеїв Франції, пропуск в архіви, бібліотеки, театральні афіші.

Читаючи доповіді і виступи тов. М. С. Горбачова, згадував численні зустрічі з французькими ученими-африканістами, зі студентами університетів Парижа і Бордо, прекрасні пам'ятники архітектури: палаці Версаля, Фонтенбло, Собор в Шартрі, середньовічні замки Амбуаз і Шенонсо. Але особливе

враження на мене справив, звичайно, Париж. Це місто, як сказав, тов. М. С. Горбачов, є символом невмирущого творчого таланту французького народу, його тонкого відчуття прекрасного. Досі перед моїми очима стоять безцінні скарби Лувра. Якраз в дні мого відвідань тут виставили колекцію Пікасо, яку він збирав усе життя, а в культурному центрі імені Ж. Помпіду йшла підготовка до відкриття персональної виставки Сальвадора Далі. Звичайно, побував я і в музеї Родена, і в музеї імпресіоністів, і в музеях африканського мистецтва.

— Мені здається, що особливий інтерес у Вас, як історика, викликали ті пам'ятні місця у Франції, які мають безпосереднє відношення до збереження свідчень взаємної поваги і дружби, які з давніх давен зближують російський і французький народи.

— Я, дійсно, найбільше цікавився історичними проявами давньої дружби між нашими народами. Неповдале від готелю на Монпарназі, де я жив, розташована вулиця Одеська. Побував я і на площі Сталінграда, на Московській і Ленінградській вулицях. Адже я приїхав взимку і попав на багатоденні різдвяні і новорічні вихідні, коли архіви і бібліотеки були зачинені, і таким чином, у мене було багато часу обійти «весь Париж», неспішно оглянувши все уважно.

Жителі Парижа, як добре сказав тов. М. С. Горбачов, — люди відверті, емоційні, гостинні. І що особливо приємним було для мене, — це ставлення французів до нашого рідного міста. Одеса для них — це найбільш «французьке» з наших міст, з якимось ро-

мантичним ореолом. Я помітив також, що престиж Одеського університету дуже високий, можна сказати, на рівні найкращих університетів світу.

— І мабуть, чи не найбільше хвилювання викликали у вас місця, пов'язані з революційними традиціями французького і радянського народів?

— Звичайно, як радянська людина і як учений-історик я не міг, перебуваючи в Парижі, не відвідати священні для усіх нас місця. Був я на вулиці Марі-Роз, де жив Володимир Ілліч Ленін, і на кладовищі Пер-Лашез біля «Стіни комунарів». Довелося побувати і в місті Тур, де відбувся історичний установчий з'їзд Компартії Франції.

— Дмитро Павлович, з ким із французьких учених вам довелося спілкуватися під час перебування у Франції?

— Спомини про Париж не обмежуються пам'ятними місцями. Адже зустрічі з людьми — це головне, що залишається в нашій пам'яті після відвідань далеких країн. Мені пощастило слухати в Коллеж де Франс лекції видатних учених сучасності — етнографа і філософа К. Леві-Строса та історика Е. Леруа-Ладюрі. Я розмовляв з видатними французькими африканістами Ж. Девісом, І. Персоном, Ж. Баланд'є. В Бордо мене приймав президент університету Д. Лавров. Згадуються й інші зустрічі, причому завжди ставлення до радянських учених було напружене уважним і доброзичливим.

— Важко собі уявити людину, яка, перебуваючи у Франції, не знайде можливості прилучитися до національного мистецтва, зокрема, театрального.

— Парижські театри справили на мене велике враження. За порівняно короткий строк (моє відрядження продовжувалося менш ніж два місяці) я побував в «Комеді Франсез», де саме відзначали 300-річчя з дня його заснування, і в театрах «Опера комік», «Одеон», «Казино де Парі». Мені пощастило бачити гру багатьох видатних акторів. Незабутнє враження справив на мене спектакль «Дантон і Робесп'єр», автори якого історик Ален де По і режисер Робер Оссейн показали один з найтрагічніших епізодів Великої французької революції. Нарешті, в маленькому театрі «Потінієр» я з величезним задоволенням дивився п'єсу О. Арбузова «Казки старого Арбату». Особливо цікаво було слідувати за реакцією глядачів на реалії нашого життя, які мало їм знайомі.

— Ваші особисті враження від усього, що Вас схвилювало у дні візиту Генерального секретаря ЦК КПРС у Францію.

— Серед багатьох важливих проблем, що були порушені під час візиту тов. М. С. Горбачова у Францію, мою увагу привернуло шире прагнення поглибити наші взаємні зв'язки в тій широкій області, яку називають «гуманітарною». Мова йде про культурні обміни, про вивчення мов один одного, про широкий обмін школярами, студентами, викладачами. Я думаю, що наші студенти в зв'язку з цим ще з більшою наполегливістю будуть оволодівати французькою мовою, краще вивчати історію, літературу, культуру цього великого народу. Адже їм в недалекому майбутньому доведеться брати активну участь у виконанні тієї обширної програми збагачення і розширення радянсько-французького співробітництва, про яку йшлося у Парижі.

Інтерв'ю взяв
М. ЩЕРБАНЬ.

Молодь гаряче схвалює

Не лише радянські люди, але всі чесні люди за рубежом пильно стежили за візитом товариша М. С. Горбачова у Францію. Студенти нашого факультету з захопленням сприймали всі виступи керівника нашої партії на зустрічах з представниками французького народу. Упевнені чіткі відповіді Михайла Сергійовича запали глибоко в серце кожного з нас.

«Відповіді М. С. Горбачова глибоко схвилювали мене, — говорить студентка III курсу Ірина Данилюк. — Я ще раз відчула велику гордість за свою країну, за свій народ, за нашу ленинську партію».

До розмови приєднується студент III курсу Костянтин Кноп. «Дуже цікавим і важливим була пропозиція М. С. Горбачова відносно того, щоб зосередити зусилля провідних учених Європи з ядерної фізики з метою здійснення управляемого термоядерного синтезу. Підкорення цієї енергії, безперечно, відкриє нову еру в історії людства».

Не залишилися байдужими до візиту М. С. Горбачова у Францію і студенти дев'яти інших країн світу. На перерві ми зустрілися з групою хлопців, які приїхали до нас з острова Свободи. «Нам близькі і зрозумілі турботи керівника КПРС про збереження миру, — говорить студент І курсу Бетанкурт Авіла. — І ми щасливі, що нам доводиться навчатися в країні, яка так багато робить для відвернення ядерної катастрофи».

Радянський Союз завжди виступав і виступає за мирне співробітництво з іншими народами в економіці, торгівлі, науці, культурі. І товариш Горбачов у своїх виступах у Франції ще раз підтвердив непохитність цієї лінії. Ми за мир, за мирний космос, за ввічливе життя на землі, за рівноправне всебічне співробітництво.

А. КОБОЗЕВА,
заст. секретаря
комітету комсомолу
мехмату
з ідеологічної
роботи.

ЗУСТРІЧ ПОБРАТИМІВ

2—5 жовтня в Одесі з великим успіхом пройшов Тиждень італійського міста-побратима Генуї. Відбулися численні зустрічі італійських друзів з трудящими міста-героя, студентами і ученими, представниками мистецтва, ветеранами Великої Вітчизняної війни. Багато щирих слів було сказано на користь дальшого розвитку дружби двох народів, в ім'я збереження миру на землі.

Про дні Генуї в Одесі розповідає завідувача кафедрою історії УРСР, історіографії і джерелознавства ОДУ, професор Заїра Валентинівна ПЕРШИНА.

28-річна дружба єднає наше місто з італійським містом Генуя. За цей час чимало цікавих і корисних зустрічей відбулося на одеській і генуезькій землі: активістів товариства «Італія—СРСР», ветеранів антифашистського руху, борців італійського руху Опору, робітників, учених, діячів культури і мистецтва.

У травні 1977 року мені пощастило бути учасницею днів Одеси в Генуї. Ця зустріч на лігурійській землі залишила в моєму серці незабутні враження. Останній раз делегація Одеси побувала в Генуї три роки тому.

І ось італійські друзі гостюють у нас. З багатьма з них ми вже були знайомі особисто. Сердечною була зустріч з ветеранами італійського руху Опору Ліаною Мільє і Ельо Терібіле. Вони згадали про свою героїчну юність, коли зовсім молодим людьми хоробро билися за визволення Італії від фашистів.

Треба було чути, з якою теплою говорили вони про радянського патріота, героя італійського руху Опору Федора Полетаєва, який віддав своє життя за незалежність Італії і був похований на генуезькому кладовищі.

Хвилюючими були і спогади про Олександра Тирікова — колишнього студента нашого університету, який боровся з фашистами в Італії у партизанському загоні імені Гарібальді і загинув у боях на лігурійській землі.

Звичайно, з усіх зустрічей,

які відбулися у рамках нинішнього Тижня Генуї в Одесі, для мене, як історика, особливо приємною була зустріч, що проходила в Одеському літературному музеї.

Тут відбулася конференція на тему: «Джузеппе Гарібальді і прогресивна Росія», а в залах музею гостями була розгорнута виставка рідкісних експонатів, що розповідали про боротьбу волелюбних сподвижників Гарібальді за звільнення і об'єднання Італії.

З цієї експозицією гармоніювали стенди музею, на яких йшлося про дореволюційних російських поетів і письменників, які гаряче поважали італійський народ і вбачали спільність його долі з долею народів Росії, що прагнули до національного визволення.

З прогресивною за змістом і насиченою цікавими фактами доповіддю про життя Джузеппе Гарібальді і його зв'язки з російськими революційними діячами О. І. Герценом, М. Г. Чернишевським та революціонерами-народниками 70-х років виступив доктор Лео Морабіто, директор інституту Мадзіні — одного з найбільших науково-дослідних центрів Італії. В конференції взяли участь учені нашого міста, які займаються проблемами історії російсько-українсько-італійських зв'язків, з давніх давен до наших днів. У своїй доповіді доктор Лео Морабіто віддав належне у вивченні російсько-італійських зв'язків в археологічному аспекті одеситам М. Н. Му-

рзакевичу, одному із засновників Одеського товариства історії і старовини, та професору Новоросійського університету В. Н. Юргевичу. Історики Одеського університету і сьогодні успішно продовжують ці наукові традиції. Так, на конференції була присутня доцент кафедри історії стародавнього світу і середніх віків Р. Д. Бондар, яка в 1982 р. опублікувала в Генуї у науковому збірнику статтю «Генуезькі поселення на Чорному морі у світлі археологічних досліджень

останніх десятиріч». У конференції взяв участь і літературознавець Б. О. Шайкевич, який на протязі десятиріч успішно вивчає історію зарубіжних зв'язків і взаємовпливу нашої вітчизняної літератури з літературами світу, у тому числі й з італійською.

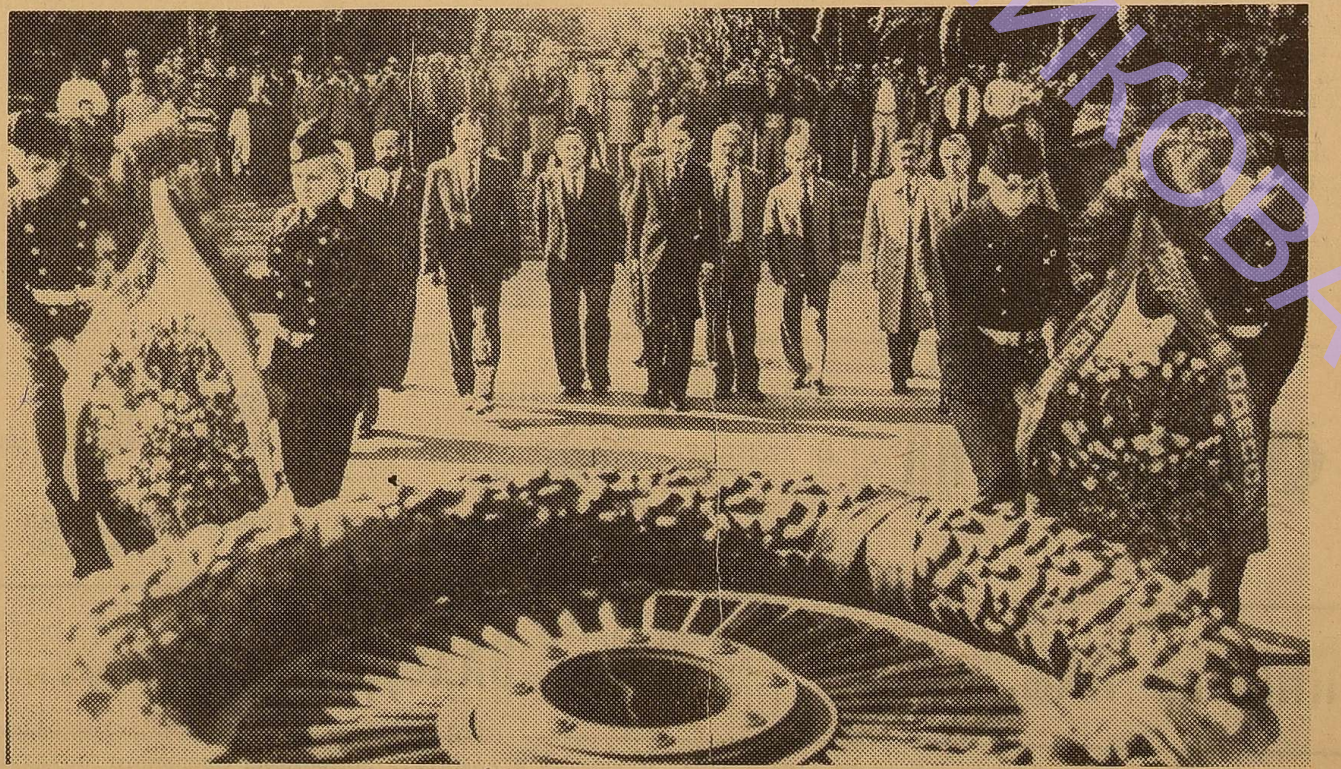
Деякі нові матеріали про зв'язки Джузеппе Гарібальді з революційними колами Росії були наведені і в моєму виступі на конференції. Чудовою сторінкою в історії російсько-італійських революційних зв'язків слід вважати боротьбу у лавах гарібальдійців Лева Ілліча Мечникова — «червоного гарібальдійця», рідного брата І. І. Мечникова, чие ім'я гордо носить наш університет. Не можна не згадати і про такий достовірний факт, як причетність славетного російського хірурга М. І. Пірогова, який відіграв вирішальну роль у боротьбі прогресивних сил Росії за відкриття Новоросійського університету, до лікування Д. Гарібальді після його поранення у 1862 році. Як відомо, італійсь-

кий національний герой був приречений на ампутацію ноги і М. І. Пірогов врятував його від цього.

Знаменно, що нинішня зустріч з італійськими друзями співпала з офіційним візитом Генерального секретаря ЦК КПРС М. С. Горбачова у Францію. Виступи товариша М. С. Горбачова викликали почуття оптимізму і вдячності усіх учасників Тижня Генуї в Одесі. Із бесід з італійськими побратимами ми винесли глибоке переконання в тому, що миролюбна політика нашої партії і уряду користується у народів світу одностайним схваленням.

НА ЗНІМКУ: делегація із Генуї у супроводі представників громадських організацій Одеси покладає вінки з живих квітів до підніжжя пам'ятника Невідомому матросу. Хвилююча хвилина мовчання. Пам'ять карбує у серці незабутні враження.

Фото Яна ВЕЛЬЦА.

МАРШРУТОМ ГЕНУЕЗЬКИХ ВИСТАВОК

Одеські музеї та виставочні зали гостинно приймають в своїх стінах образотворче і прикладне мистецтво Генуї. Експозиції розповідають про історичний розвиток та сучасність італійського міста-побратима.

З Пушкінської вулиці, колишньої Італійської, розпочнемо огляд. В музеї західного та східного мистецтва експонуються малюнки майстра пізнього ренесансу Луї Камбіаза. Творчість його тісно пов'язана з містом Генуєю — фрески Луї Камбіаза прикрашають палаци і будинки міста. Фрески та розписи генуезьких палаців можна побачити тут же, на виставці.

В цьому ж музеї — виставка дитячих малюнків. Італійські діти прагнуть до миру, малюють синє небо, своє місто і, звичайно, маму — як і всі діти світу.

В археологічному музеї ми знайомимося з прикладним мистецтвом сучасних майстрів Генуї. На виставці широко представлені кераміка, тканини, вітражі. Фотографії ілюструють процес створення художньо оздоблених речей.

До прикладного мистецтва, але минулих віків, ми прилучаємось в літературному музеї — на виставці цивільного та палацового одягу Лігурії. В цьому ж музеї організована виставка, присвячена видатному італійському революціонеру Джузеппе Гарібальді, який в 1824 році приїжджав до Одеси і пізніше мав широкі зв'язки з Росією.

Виставка в оперному театрі розповідає про славетний генуезький театр Феліче. А по сусідству, в Одеському будинку учених фотовистав-

ка знайомить нас з розвитком транспорту в Генуї. Від конки до сучасних автомашин — така зміна комфорту та швидкостей, що відбулася на протязі століття.

Вдвож бульвару виходимо до Одеського художнього музею. Тут експонуються твори майстрів сучасного живопису. Поруч з традиційними — експериментальні роботи. Художники сучасної генуезької школи використовують тільки натуральні, природні фарби, в їх творчості переважає пейзаж, якого не торкнулась цивілізація.

Ми пройшли тільки одним маршрутом генуезьких виставок. Загалом виставок п'ятнадцять. Знайомство з життям міста-побратима Генуї продовжується

Б. ВЕРНІКОВА.

Італійські представники разом з одеськими друзями оглядають виставку фотографій з життя міста-героя в фойє залу туркомплексу «Одеса».

Фото Яна ВЕЛЬЦА.
(На замовлення «ЗНК».)

Для багатьох людей море і кораблі мають особливу привабливість. Можливо, це інстинктивний потяг до колиски життя, тяга до «рухомої», як говорив Жюль Верн, стихії, до свободи, до романтики. Участь військових кораблів в революційних подіях подвійно знаменна і цікава.

Спалахнула перша революція в Росії, а також поразка царизму в російсько-японській війні не могли не вплинути на армію і флот. Більшовики надавали великого значення участі солдатів і матросів у революційній боротьбі і невтомно посилювали роботу в армії й на флоті.

Під впливом більшовицької агітації підвищувалась політична свідомість солдатів і матросів.

Найбільш яскрава і могутня революційна боротьба розгорнулася на царському військово-морському флоті. Бойові кораблі базувалися недалеко від великих промислових центрів, де загострення революційної боротьби пролетаріату було надзвичайно великим. Не випадково загальний підйом революційного руху в Росії літом і восени 1905 року супроводжувався такими грізними вибухами, як повстання на ескадреному броненосці «Князь Потьомкін Таврицький» і крейсері «Очаків», що входили до складу Чорноморського флоту.

Доля цих перших кораблів революції стала основною темою краєзнавчого нарису ви-

пущника історичного факультету нашого університету кандидата історичних наук, доцента С. Петліцина, що недавно з'явився на полицях книжкових магазинів.

Автор простежує історію будівництва «Потьомкіна» і

волюція 1905—1907 г.г., — справедливо помічає автор, — ніколи не викувались бы сталые ряды матросов Октября, матросов, которых В. И. Ленин называл передовым отрядом революции» (с. 63).

відомі широкому читачеві, наприклад, письмові свідчення очевидця подій В. Г. Королєва, випадки спроб повторити потьомкінське повстання військовими моряками Німеччини, Австро-Угорщини, Нідерландів.

зета доставлялась в країну моряками торгового флоту, які мали контакти з військовими моряками. Фрагментарним виглядає опис листопадового повстання в Севастополі, у тому числі й на крейсері «Очаків».

Слід було б докладніше зупинитися на долі описаних кораблів після поразки революції з лютого до жовтня 1917 року. Засмучують деякі неточності в оформленні наукового апарату. Наприклад, при посиланні на монографію Р. М. Мельникова не вказано рік видання (с. 10). Мають місце й інші недолки подібного роду (с. 12, 14, 19, 45 і інші).

Однак вищеперераховані зауваження не можуть зменшити достоїнств і користності рецензованого краєзнавчого нарису про пам'ятні місця на півдні України, які були пов'язані з бурхливими подіями 1905 року і повстанням на легендарних кораблях — броненосці «Потьомкін» і крейсері «Очаків».

Радянська молодь ніколи не забуде добулесті і мужності потьомкінців і очаківців. Вони безсмертні, як безсмертний революційний червоний прапор, який вперше в історії здійнявся у 1905 році над кораблями революції Чорноморського флоту.

І. КАЛМАКАН,
замісник голви секції документальних пам'яток обласної організації охорони пам'яток історії і культури, доцент Одеського держуніверситету.

До 80-річчя першої російської революції Чорноморські кораблі у штурмі революції

«Очакова» на фоні неухильного підйому революційного руху в Росії і, зокрема, на Чорноморському флоті, тобто тих подій, що вирішально вплинули на революціонізацію екіпажів кораблів.

Голове місце в роботі, що рецензується, придлено розкриттю сутності подій, які пов'язані з 11-денною епопеєю потьомкінського повстання в червні і листопадовим повстанням чорноморських моряків у Севастополі, апогеєм якого став героїчний виступ екіпажу крейсера «Очаків» на чолі з лейтенантом І. П. Шмідтом.

Переконливо показані революційний героїзм і непохитна мужність, виявлені потьомкінцями і очаківцями, розкриті не лише причини поразки цих виступів, але і їх велике значення для долі соціально-визвольної боротьби в Росії. «Без сурового горнила, каковим была ре-

Слід відзначити, що, незважаючи на наявність численної літератури, присвяченої революційному руху на Чорноморському флоті в 1905 році, робота С. Петліцина не повторює вже наявні дослідження і популярні публікації. Автор намагається розвернути перед читачем в цілому досить відомий матеріал новою гранню — єдністю долі і в деякій мірі єдністю дій кораблів революції. Він звертає нашу увагу на те, що «Потьомкін», а за ним і «Очаків» очолили, нехай на короткий час, з'єднання бойових кораблів, які можна було б назвати революційними ескадрами (с. 40, 58, 59).

Органічною частиною тексту є опис повстання на учбовому кораблі «Прут» у червні і севастопольське повстання матросів і солдатів в листопаді 1905 року. В нарисі приводяться факти, мало

Закінчується нарис коротким описом долі «Потьомкіна» і «Очакова» після 1905 року і розділом, де приводяться численні приклади бережливого відношення радянських людей до пам'яті про подвиги кораблів революції.

Разом з тим автору і видавництву не вдалося уникнути і ряду недолків. На наш погляд, дуже скупо і уривчисто викладено матеріал з історії будівництва «Потьомкіна» і «Очакова», а також факти, які відбивають жорстоку палочну дисципліну, що насаджувалася на царському флоті і мала за мету перетворити матросів в тихих і безгласних «книжних чинів». Без цього переконливо виглядає миттєвий вибух повстання на «Потьомкіні».

В нарисі практично нічого не сказано про розповсюдження ленінської «Іскри» на півдні Росії. Адже ж ця га-

Вшановуючи пам'ять

27 вересня в Будинку актора відбулася конференція викладачів і студентів — першокурсників українського відділення філологічного факультету, присвячена 140-річчю з дня народження Л. М. Толстого — видатного українського драматурга, відомого під літературним ім'ям Карленка-Карого.

В цікавих доповідях доцент кафедри української літератури ОДУ П. П. Маркушевського а доцент української мови і літератури Одеського держуніверситету ім.

ушніського В. В. Шаповаренко пролунали слова невимовної вдячності людині, життя якої нерозривно пов'язане з народженням і розвитком українського прогресивного театру. Могутній, яскравий талант драматурга, чий п'єси змушували плакати й сміятися навіть кам'яні серця, талант режисера й надзвичайно правдивого актора до останньої краплинки видав Толстевич служінню українській мові, театр дійсно був для нього живою газетою і трибуною, а сцена — кумиром.

Цікава тема «Одеса і Карленко-Карий» була майстерно розкрито у доповіді викладача української мови та літератури Л. О. Вюлін.

Цією конференції відбувся невеликий концерт акторів Одеського обласного ордену «Знак Пошани» українського музично-драматичного театру ім. Жюльєвської революції.

Л. ЧИГА,
студентка І курсу філології.

ШАНОВНІ ТОВАРИШІ!

В агентствах «Союздруку», у відділеннях зв'язку і в громадських розповсюджувачів за місцем роботи триває передплата на газету

«ІЗВЕСТІЯ» на 1986 рік

Передплата триватиме до 31 жовтня.

Одеське відділення «Ізвестій».

ПІШІТЬ НАМ:

270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. П. Великого, 2
1-й поверх, ауд. 38.

ДЗВОНІТЬ:

тел. 206-748.

Редактор М. ЩЕРБАНЬ.